BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 61-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL 10 LEI
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/935

Nr. 259 Miercuri 20 Septembrie 1944
8 Pagini

ABONAMENTE
UNIVERSUL PROVINCIA
Lei 700 pe 3 luni
Lei 1300 pe 6 luni
Lei 2500 pe 12 luni
CAPITALA
Lei 800 3 luni
Lei 1400 6 luni
Lei 2600 12 luni
AUTORITĂȚI
Lei 3500 pe an

UNIVERSUL

ABONAMENTE
U. LITERAR 6 luni 600 lei 12 luni 800 lei
U. COPIILOR 6 l. 460 lei-12 l. 900, RADIO U. 6 l. 600 lei - 12 l. 1000.
Z. ȘTIINȚELOR 6 l. 600-12 l. 1000 lei, VESELIA 6 l. 450-12 l. 800 lei
TR. SUFLET 6 l. 320-12 l. 600 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR
ION LUGOSIANU

„MAREȘALUL DESROBITOR"

de I. LUGOSIANU

Uităm repede!

Timp de patru ani așazisul Mareșal Antonescu a terorizat viața publică românească; a patronat corupția sub egida cinstei verbale; a trimis oamenii la închisoare, la lagăr și la moarte. Timp de patru ani a desfigurat coloanele ziarelor; a intoxicat emisiunile de radio; a pătat filmele de propagandă. Timp de patru ani a pregătit dezastrul cu o încăpățânare megalomană; a îngrămădit greșelile în toate domeniile și a intensificat la superlativ trădarea adevăratelor interese românești.

Să nu-l uităm atât de curând: e omul cel mai funest al istoriei noastre!

Publicul românesc l-a cunoscut prin prisma elogiului oficial și prin trâmbițele propagandei guvernamentale.

E bine să-l cunoaștem mai de aproape sub aspectul lui real ca om, ca șef militar și conducător politic.

Omul era de o ignoranță enciclopedică și de o pretenție totalitară: el știa tot și ceilalți nu știau nimic. El avea întotdeauna dreptate.

Vorbea despre el însuși ca Caesar, la persoana III-a.

Se credea Napoleon, fiindcă cetise corespondența lui Napoleon; se socotea prieten cu Churchill, fiindcă fusese atașat militar la Londra și își închipuia că e un mare european, fiindcă silabisea articolul de fond din „Times".

Rezoluțiile lui vor rămânea celebre: acte de nebunie sau de stupiditate și de rea credință sau răutate, ele vor putea constitui într'o zi o antologie a ridicolului și a lipsei de bună cuviință.

Scrisul lui era pueril: singura lui figură de stil era comparația cu Decebal.

Discursurile, proclamațiile și aforismele lui de conducător sunt toate, fără excepție, eșite din stilograful bogat în adjective al nepotului și colaboratorului său. Aici este secretul colaborării dintre doi oameni deopotrivă de lipsiți de caracter și de loialitate: unul aducea firma autorității, celălalt ideile, veleitățile, figurile de stil și adjectivele.

Antonescu își crease o reputație de inteligență tratând pe toți camarazii săi de proști și își întreținea această reputație făcând în jurul lui selecția mediocrităților.

Viziunea lui era atât de scurtă și logica lui atât de falsă, încât s'a înșelat în tot ce-a crezut și în tot ce-a făcut.

In vara lui 1939 asigura pe cine vroia să-l creadă că în trei luni cavaleria poloneză va fi la Berlin. Campania lui Hitler în Polonia se termina în 17 zile.

In Mai 1940 asigura pe admiratorii lui că linia Maginot era de netrecut. O vizitase personal și de altfel i-o spusese Gamelin, prietenul lui. In 42 de zile, campania din Franța era sfârșită și armistițiul din 22 Iunie era semnat.

In Iunie 1941 țara România în războiu alături de Germania. Lozinca grandiloquentă „vă ordon să treceți Prutul" trebuia să însemne masacrul și mutilarea cu sânge rece a peste 500.000 de români, transformați în mercenari ai lui Hitler. Trata pe generali ca pe niște slugi și pe soldați ca simplă carne de tun. Printr'o stranie nebunie, voia să transforme Odesa în oraș românesc; se făcea singur mareșal și se intitula singur desrobitor; era sigur că gloria lui va fi cea mai strălucită pagină a istoriei românești. In Aprilie 1944, după trei ani de sânge zadarnic vărsat, frânturile armatei române erau dincoace de Prut. El lipsea astfel România — într'un moment decisiv al istoriei ei — de-o armată și de-o politică.

Generalul veșnic desmințit de eveniment se credea un om de Stat autentic. Și-a cultivat cu tenacitate reputația de întemeietor al României Mari, produs al imaginației lui megalomane. Unitatea României nu o făcuse nici armata, nici voința poporului român, nici Regele Ferdinand, nici Ionel Brătianu sau ceilalți Români de seamă din marea generație a războiului trecut. Nu! O făcuse el, maiorul Antonescu, ca șef al Biroului de operații la Marele Stat Major. Repetând mereu această elucubrație, ajunsese s'o creadă.

Și-a cultivat cu o grijă deosebită renumele de martir al Regelui Carol al II-lea. Mulți oameni de bună credință l-au crezut sincer în rolul ce-și asumase de protestatar contra dictaturii. In 1938 setea lui nestinsă de putere îl făcea să intre în guvern, să semneze Constituția și să contribue la inaugurarea dictaturii. Aruncat peste bord, în ciuda avertismentelor primite de la oameni politici cu o vedere mai limpede decât a lui, Antonescu își oferea sabia partidelor democratice pentru restaurarea libertăților politice, dar trata în ascuns cu legionarii, speculând cu o ipocrizie desăvârșită și într'un secret absolut această politică de duplicitate. Antonescu avea nevoie de un partid și legionarii aveau nevoie provizoriu de un prim ministru.

Inchis la Bistrița, în 1940, după înfrângerea Franței, Antonescu se arăta gata să sboare în ajutorul învingătorului: el își vindea conștiința — ceea ce era puțin — și țara — ceea ce era prea mult — ministrului Fabritius, mandatarul lui Hitler pentru acest târg rușinos.

Trădarea devenia astfel înaltă politică.

Rebeliunea din 1941 n'a fost decât o ceartă între slugi. Instinctul sănătos al soldatului român a pus capăt acestei încăerări, care putea duce țara la un dezastru și mai radical de cât cel care a urmat. Hitler a așteptat rezultatul luptei și a arbitrat pentru cel mai tare. In definitiv, dacă era vorba de servilism, era preferabil un mareșal, decât un profesor de liceu provincial. Dar legionarii înfrânți și fugiți erau folosiți de politica hitleristă ca instrumente de șantaj; iar legionarii rămași erau utilizați de Antonescu ca instrumente de guvernare.

Omul, care se înșelase atât de grosolan în prevederile lui militare, a jucat tot destinul țării pe singura ipoteză a victoriei germane. Dânsul, care crezuse exact contrariul cu un an înainte, se bizuia atât de mult în 1941 pe această siguranță, încât stăruia EL din toate puterile ca România să intre în războiu alături de Germania. Amețit de succesele ușoare din Polonia, din Franța și din Balcani, Hitler se credea atât de sigur de isbânda lui în Rusia, încât nu a cerut cooperarea militară a României. Dornic de o glorie militară unică, într'un războiu universal, Antonescu este cel care a vândut armata română lui Hitler, urmând ca el să primească Comandamentul sectorului de Sud. Își luase ca model pe Ștefan cel Mare și — ambiție bizară! — pe... netrebnicul Duca Vodă, pașă cu trei tuiuri al Transnistriei, în calitatea lui de vasal al Imperiului Otoman. Vasal al lui Hitler, Antonescu trebuia să fie și el stăpânul Transnistriei!

Printr'o ciudată aberație, în care unii optimiști au crezut, Ardealul trebuia să fie redobândit pe câmpurile de luptă sovietice. Antonescu credea în această absurditate a generozității lui Hitler, care ar fi luat Ardealul aliaților lui unguri de totdeauna, ca să-l dea Românilor, cari erau la Auswärtiges Amt, chiar pentru diplomații cei mai puțin informați, obiectul disprețului celui mai nemeritat și neîncrederii celei mai totale.

Antonescu era atât de convins de această iluzie, încât timp de trei ani a afirmat mereu celor chemați și celor nechemați că are „România Mare în buzunar".

Hitler a mințit în cariera lui politică pe mulți oameni, dar nimeni n'a fost mai deplin și mai cu succes mințit de acest caporal decât acest „mareșal".

Ziua de 23 August a pus capăt prea târziu nefastei cariere politice și militare a unui om nefast. In toată istoria sbuciumată a unui popor necăjit, el este omul, care a comis cea mai nelegiuită trădare, care a vărsat cel mai mult sânge, care a săvârșit cele mai neiertate asasinate, care a acoperit cea mai putredă corupție, a făcut cea mai nebunească risipă, a acumulat cele mai multe ruine și, din nenorocire, a avut cei mai mulți complici.

A trecut aproape o lună de când a fost arestat. Nu s'a dat până astăzi nici cel puțin un comunicat oficial despre arestarea lui. Oricât de mari ar fi grijile noastre de astăzi, nu este admisibil ca cercetările împotriva lui și a complicilor lui să mai zăbovească. Intr'altfel dosarele dispar, hârtiile se ard, complicii își găsesc alibiuri, martorii apărării își pregătesc mistificările!

O necesitate imperioasă impune ca cercetările împotriva așazisului Mareșal și a principalilor lui colaboratori să înceapă fără întârziere. Chiar dacă mijloacele de procedură și instanțele de judecată nu pot fi imediat stabilite, dat fiind și caracterul internațional al responsabilității lui Antonescu, nimic nu împiedică începerea imediată a instrucției, adunarea grabnică a documentelor și constituirea neîntârziată a dosarelor.

Să nu uităm că stabilirea acestor răspunderi și aplicarea acestor sancțiuni nu este numai o datorie morală și politică a guvernului și opiniei publice românești. Prin semnarea armistițiului cu Națiunile Unite, anchetarea și pedepsirea criminalilor de războiu și a protagoniștilor dictaturii a devenit o obligație de ordin internațional, de care atârnă, între altele, acceptarea României cu drepturi egale în comunitatea europeană de mâine.

ORGANIZAREA ADMINISTRAȚIEI DIN ARDEALUL DE NORD

La propunerea d-lui Iuliu Maniu, președintele partidului național-țărănesc, guvernul a hotărît înființarea unui comisariat special care să se ocupe cu organizarea întregei administrații civile, — de acord cu comandamentele militare — în Ardealul de Nord, pe măsura în care trupele române și aliate vor cuceri teritorul smuls prin „diktatul" dela Viena.

Comisariatul va fi format din ardeleni, cari cunosc realitățile locale și întreaga administrație va fi curățată de elementele compromise sub trecutele regimuri.

IN CENTRUL ȘI VESTUL TRANSILVANIEI

TRUPELE ROMÂNO-SOVIETICE CONTINUĂ LUPTELE CU INVADATORII GERMANI

MARELE STAT MAJOR AL ARMATEI

COMUNICAT

ASUPRA OPERAȚIUNILOR DIN ZIUA DE 18 SEPTEMBRIE 1944

In centrul Transilvaniei, luptele continuă în regiunea Turda și Târgu-Mureș.

In vestul Transilvaniei mai multe atacuri germane au fost respinse.

CONSILIUL DE MINIȘTRI DE ERI

Problema însămânțărilor. — Purificarea aparatului de stat

Consiliul de miniștri s'a întrunit eri la ora 11 dim. sub președinția d-lui general adjutant C. Sănătescu.

Consiliul a hotărît să se ia urgente măsuri în vederea însămânțărilor de toamnă.

In acest scop, ministerul agriculturii, prin organele sale, va căuta să dirijeze activitatea agricolă, îndemnând agricultorii să depună toată stăruința în efectuarea muncilor și însămânțărilor de toamnă.

❖

Consiliul s'a ocupat apoi cu examinarea decretului-lege pentru purificarea aparatului de stat, însărcinând pe d. Aureliu Căpățână, ministrul justiției, să prezinte spre semnare M. S. Regelui.

Decretul va apare chiar în cursul zilei de astăzi, urmând ca după promulgarea lui, să ia ființă pe lângă instituțiile publice comisii speciale pentru revizuirea funcționarilor, numiți după 20 Februarie 1938, data când s'a instaurat regimul de dictatură.

❖

Altă problemă care a fost desbătută de consiliul de miniștri, a fot aceia a schimburilor monetare, la discuții participând și d. Const. Angelescu, guvernatorul Băncii Naționale.

❖

Consiliul după ce a rezolvat o serie de chestiuni curente a luat sfârșit la ora 2 d. a.

GENERALUL DE GAULLE

GENERALUL DE GAULLE

In istoria popoarelor de multe ori epoci întregi sunt determinate, influențate și hotărîte de personalitatea unui singur om care sintetizează la un moment dat aspirațiile întregului neam și care, prin propriile lui însușiri, prin viziunea clară a realităților și prin puterea lui de pătrundere a viitorului, reușește să capteze toate energiile naționale și să le dirijeze spre țelul final pe care intuiția lui l-a întrezărit înaintea tuturor.

Un asemenea om a fost și este generalul de Gaul'e.

In acele zile de înfrângere morală, când se părea că Franța se prăbușește, că totul este pierdut, că nici o redresare nu mai este posibilă, generalul de Gaulle, în sufletul lui de francez, împletea durerea prezentului cu încrederea în viitor. Infrângerea militară a Franței nu însemna, pentru el, fatalitatea inexorabilă a unui declin istoric ci, din potrivă, izvorul viguros al unei redresări, trezirea violentă a conștiinței naționale, sunetul de alarmă pentru strângerea rândurilor. Generalul de Gaulle, din primul moment, a avut viziunea, nu a unei Franțe care trebuia să-și poarte de aci înainte crucea înfrângerii, umilită și supusă, ci a unei Franțe hotărîtă să înfrunte suferința și oprimarea, opunându-le puterea uriașă a unei tradiții glorioase și voința, făcătoare de minuni, a unui popor creator de civilizații și făuritor de istorie. Pentru generalul de Gaulle, Franța, Franța adevărată și eternă, nu fusese învinsă, fiindcă nu este învinsă o națiune care nu-și pierde încrederea în ea însăși, în al cărei suflet rămâne intact tezaurul de însușiri și care are conștiința misiunii ei. Episodul militar și episodul politic, cu justificările și explicațiunile lor, nu erau pentru generalul de Gaulle decât accidente dureroase, episoade trecătoare, peste cari suflul de viață trebuia să țâșnească din plămânii sănătoși ai națiunii întregi și să împrăștie pulberea reînviând realitățile.

Privirile lui nu se îndreptau,

(Continuare in pag. 2-a)

PURIFICAREA ADMINISTRAȚIILOR PUBLICE

Am arătat, în numărul nostru de eri, că proectul de lege pentru purificarea administrațiilor publice prevede în primul rând că toți funcționarii numiți bugetar dela 20 Februarie 1938 și până la 23 August 1944 vor putea fi licențiați din serviciu dându-se preaviz (dreptul la o indemnizare proporțională cu salariul) numai celor cari nu au fost primiți din considerații politice, nu au desfășurat o activitate politică sub regimurile de dictatură și nici nu s'au făcut vinovați de acte abuzive și nedemne.

Pe lângă fiecare departament ori instituție publică se vor crea comisiuni speciale cari vor face cercetări, pe baza cărora vor face propuneri precise, motivate, urmând ca ministrul respectiv ori șeful instituției, să decidă pentru fiecare caz în parte.

Pentru corpul judecătoresc, comisiunea va fi compusă din membri ai Curții de Casație. Legea se aplică tuturor administrațiilor de stat, județ, comună, regii publice, administrații comerciale, direcțiuni speciale, institute științifice ori de cercetări, camere profesionale, servicii ale Adunărilor legiuitoare, etc., etc.

Purificarea administrațiilor publice prin înlăturarea tuturor celor cari s'au făcut vinovați de acțiuni ori atitudini abuzive, cari s'au pus în slujba intereselor străine, cari au activat în organizații politice ori paramilitare legionare, fasciste și hitleriste, trebue completată cu purificarea impusă de dreptul comun prin îndepărtarea din serviciul Statului a tuturor celor cari au însnesit malversațiuni, afaceri necurate ori păgubitoare pentru avutul colectivității. Acest capitol important pentru avuția națională, deoarece grație cercetărilor vor putea reintra în patrimoniul public multe din bogățiile irosite, va fi o desăvârșire a purificării generale a întregului aparat funcționăresc de stat, căruia i se va reda prestigiul de care are nevoe.

Măsura este impusă și de considerația că, din cauza multiplelor numiri din ultimii 6

(Continuare in pag. 2-a)

D. EDEN S'A INAPOIAT LA LONDRA

Londra, 18 (Rador). — **D. Anthony Eden, ministrul de afaceri al Marei Britanii, s'a înapoiat Luni după amiază la Londra, venind dela Quebec.**

O MARE ARMATĂ ALIATĂ AEROPURTATĂ A DEBARCAT IN OLANDA

Numeroase orașe cucerite in spatele liniilor germane

Londra, 18 (Rador). — Agenția telegrafică germană anunță că trupe aliate, transportate prin aer, continuă să aterizeze în Olanda.

Agenția adaogă că trupe aliate de parașutiști au coborît în regiunea estuarului Rinului.

❖

Londra, 18 (Rador). — In legătură cu aterizarea în Olanda a trupelor aliate aeropurtate se amintește că alcătuirea unei armate aeropurtate a fost anunțată de mai bine de o lună de generalul Eisenhower.

Comandantul suprem aliat a spus atunci că această armată aeriană este dotată cu avioane de transport, planoare, tancuri, mijloace motorizate de transport și servicii de aprovizionare.

Germanii lichidați în mai multe orașe olandeze

Londra, 18 (Rador). — Un corespondent de război pe lângă trupele aeropurtate debarcate în Olanda anunță Duminică noaptea:

50 de puternice unități din armata 1-a aliată aeropurtată au fost puse pe pământ lângă frontiera germană.

In cursul nopții, germanii au fost lichidați în mai multe orașe olandeze, trupele engleze și americane stabilindu-se acolo.

Puternicul sprijin dat de avioanele de vânătoare și de bombardament a făcut ca operațiunea să fie încununată de succes deplin. Pierderile pricinuite de artileria antiaeriană au fost mici.

ALTE AMĂNUNTE LA „ULTIMA ORĂ"

IN PERIOADA APROVIZIONĂRILOR

Odată cu căderea frunzelor începe pentru gospodari grija aprovizionărilor de iarnă. In toamna aceasta, însă, ea apare mai accentuată decât în alți ani, întâi pentru căminurile greu încercate de bombardamente, unde grija aprovizionării se suprapune grijii și mai grave a găsirii unui nou adăpost sau, în cazul cel mai bun, al repunerii vechiului cămin în stare de a fi locuit; al doilea, pentru toată obștea gospodărească, datorită unor greutăți — să sperăm numai trecătoare, — de cari se resimte piața în momentul de față. Este vorba de sosirile încă neîndestulătoare și neregulate de marfă pe piață, cari nu izbutesc să satisfacă cererea simțitor crescută în urma întoarcerii populației evacuate sau dispersate și, ca o consecință directă a acestui fapt, menținerea prețurilor la un nivel prea ridicat acum în sezonul marei producții, care, în toți anii, era și sezonul celor mai joase prețuri.

Firește că, în asemenea condițiuni, problema aprovizionării ridică legitime îngrijorări. Când cartoful se menține la 35—40 lei kg.; când roșiile nu scad sub 25—40 lei kg.; când ardeii grași nu cedează dela 3, 4 și 5 lei bucata; când gogoșarii au atins 8 lei bucata, castraveciorii 700—800 lei suta, iar varza — foarte rară pe piață — se vinde la 80—120 lei bucata, deși ca trufanda putea fi cumpărată la 25—30 lei căpățâna, nu-i de mirare apariția semnelor de îngrijorare în rândul familiilor cu venituri modeste, dar cu foarte multe guri de hrănit.

Cunoaștem toate greutățile — mai mult accidentale — cari stau azi în calea unei facile și normale aprovizionări; suntem

(Continuare in pag. 2-a)

Un aspect al pieții